

KURATORIUM
OŚWIATY
w Katowicach

**Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy
z Języka Polskiego
z Elementami Historii
dla uczniów szkół podstawowych
województwa śląskiego
w roku szkolnym 2012/2013**

KOD UCZNIWA

--	--	--

Etap: szkolny
Data: 08.11.2012 r.
Czas pracy: 90 minut

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 10 stron i 26 zadań.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D.
Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „x” bezpośrednio na arkuszu.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „x”.
7. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
8. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

liczba punktów możliwych do uzyskania : **50**
liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego etapu : **40**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	Razem	
Liczba punktów możliwych do zdobycia	2	3	2	1	2	3	2	1	1	2	2	1	1	1	1	2	2	1	2	2	2	1	1	1	2	9	50	
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																												

Podpisy przewodniczącego i członków komisji:

1. Przewodniczący – .....
2. Członek – .....
3. Członek – .....
4. Członek – .....

Zadanie 1. (0 – 2 p.)

Z jaką cywilizacją i z historią jakiej religii związane są przedstawione na ilustracjach budowle oraz postać, której wizerunek znajduje się na monecie? Podkreśl odpowiednią nazwę cywilizacji (A – C) oraz religii (1 – 3).

A. cywilizacja egipska			1. islam
B. cywilizacja grecka			2. judaizm
C. cywilizacja rzymska			3. chrześcijaństwo

Zadanie 2. (0 – 3 p.)

Czym według mitologii greckiej i rzymskiej zajmowały się wymienione postacie? W miejsce kropek wpisz odpowiednie cyfry.

A. Hades. (...)	1. wykuwanie piorunów dla Zeusa.
B. Neptun. (...)	2. opieka nad podróżnymi i kupcami.
C. Hermes. (...)	3. patronat nad dziką naturą i winem.
D. Apollo. (...)	4. opieka nad światem podziemnym i umarłymi.
E. Bachus. (...)	5. opieka nad muzami.
F. Hefajstos. (...)	6. patronat nad Atenami.
	7. opieka nad wodami, chmurami i deszczem.

Zadanie 3. (0 – 2 p.)

Które z wymienionych zajęć były charakterystyczne dla życia przodków człowieka w epoce paleolitu, a które – w epoce neolitu? Wpisz litery A– F w odpowiednie miejsca tabeli.

A. uprawa roli.	D. zamieszkiwanie jaskiń.
B. udomowienie kozy.	E. osiadły tryb życia.
C. łupanie kamienia o kamień.	F. polowania na mamuty.

Starsza epoka kamienia – paleolit	Młodsza epoka kamienia – neolit

Zadanie 4. (0 – 1 p.)

Osada w Biskupinie powstała w

- A. drugim tysiącleciu p.n.e.
- B. pierwszym tysiącleciu p.n.e.
- C. pierwszym tysiącleciu n.e.
- D. drugim tysiącleciu n.e.

Zadanie 5. (0 – 2 p.)

Określ, które zdania są prawdziwe, a które fałszywe, wpisując w odpowiednie miejsce tabeli literę P (zdanie prawdziwe) lub F (zdanie fałszywe).

A.	Narodowe Święto Niepodległości obchodzone jest co roku 11 października na pamiątkę odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 roku.	
B.	Autorami roczników byli w średniowieczu, m. in. Gall Anonim i Wincenty Kadłubek.	
C.	3 maja każdego roku obchodzone jest w Polsce święto uchwalenia przez Sejm Czteroletni pierwszej demokratycznej konstytucji w Europie.	
D.	Pamiętniki to źródła historyczne aktowe, w których dokumentowano działania administracji państwowej.	

Mapa konturowa do zadania 6.

Zadanie 6. (0 – 3 p.)

Zaznacz na mapie literami A, B i C następujące województwa:

A – województwo, na terenie którego znajduje się Twoja szkoła.

B – województwo, na terenie którego znajduje się wzgórze Wawel z dawną siedzibą władców Polski.

C – województwo, na terenie którego znajduje się obecna stolica Polski.

Zadanie 7. (0 – 2 p.)

W jaki sposób upamiętnia się wydarzenia i postacie z historii Twojej „małej ojczyzny”?

Podaj dwa przykłady takich działań.

1.....

2.....

Tekst do zadań od 8. do 12.

Proszę, proszę, rozgość się, serdeczny,
rozejrz się dokładnie po wszystkim;
to jest czajnik – prawda, jaki śmieszny?
z gwizdkiem.

To mruczenie? Powiem ci w sekrecie:
jest mruczeniem kota Salomona.

A ta pani zamyślona, z kwiatami –
to moja żona.

Gałczyński K.I., *Wizyta*, [w:] tegoż, *Serwus, Madonna. Wiersze i poematy*, Czytelnik, Warszawa 1987, s. 95.

Zadanie 8. (0 – 1 p.)

Kto jest nadawcą wypowiedzi w wierszu?

A. Przybyły z wizytą gość.

B. Gospodyni – pani domu.

C. Gospodarz – pan domu.

D. Nieokreślona osoba.

Zadanie 9. (0 – 1 p.)

Odbiorcą wypowiedzi w utworze jest

A. ktoś, kto przyszedł z wizytą pierwszy raz.

B. żona gospodarza domu.

C. gość często bywający w opisanym domu.

D. przyjaciółka żony gospodarza.

Zadanie 10. (0 – 2 p.)

Jaka sytuacja została przedstawiona w wierszu? Odpowiedź podaj w formie zdania złożonego.

.....

.....

Zadanie 11. (0 – 2 p.)

Uzupełnij tabelkę, wypisując z wiersza K.I. Gałczyńskiego 3 epitety i 2 wyrazy dźwiękonaśladowcze.

Epitety	Wyrazy dźwiękonaśladowcze

Zadanie 12. (0 – 1 p.)

Określ, jaki nastrój panuje w domu gospodarza, uzupełniając poniższe stwierdzenie trzema prawidłowymi określeniami z ramki.

W opisanym domu panuje nastrój....., ...
i .....

złowrogi, miły, smutny, pogodny, ponury, spokojny, pełen domowego ciepła
--

Zadania od 13. do 19. do lektury : R. Gosciny , J.J. Sempé, *Nieznane przygody Mikołajka.*

Zadanie 13. (0 – 1 p.)

Dopisz informacje, kim są dla Mikołajka wskazane postaci.

- A. Pan Blédurt – .....
- B. Alcest, Ananiasz, Gotfryd, Rufus, Euzebiusz, Kleofas – .....
- C. Rosół – .....

Zadanie 14. (0 – 1 p.)

Jakie wspólne przedsięwzięcie postanowili zrealizować Mikołajek i jego koledzy?

- A. Wzięli udział w konkursie, w którym główną nagrodą był samochód.
- B. Chcieli założyć cyrk.
- C. Zapisali się na lekcje dzudo.
- D. Urządzili przedstawienie teatralne.

Zadanie 15. (0 – 1 p.)

Wszystkie opowiadania zawarte w lekturze łączy

- A. miejsce akcji – szkoła Mikołajka.
- B. czas akcji – opowiedziane wydarzenia dzieją się w tym samym dniu.
- C. główny wątek – szkolne losy bohatera.
- D. postać głównego bohatera – Mikołajka.

Zadanie 16. (0 – 2 p.)

Podkreśl prawidłowe określenie i jednym zdaniem uzasadnij swój wybór.

Wydarzenia przedstawione w *Nieznanych przygodach Mikołajka* są fantastyczne / realistyczne.

Uzasadnienie: .....

Zadanie 17. (0 – 2 p.)

Ponumeruj zgodnie z porządkiem chronologicznym wydarzenia przedstawione w opowiadaniu pt. *Wizyta*.

- Wybuch radości Mikołajka – skakanie po siedzeniach samochodu.
- Rozmowa o książce przyniesionej przez chłopca.
- Poczęstunek.
- Obietnica pójścia do kina po skończonej wizycie.
- Kłótnia z mamą.
- Przygotowania do wyjścia.
- Złość taty i niespodziewana reakcja państwa Chausson.
- Strofowanie i pouczanie Mikołajka dotyczące zachowania w domu gospodarzy.
- Powitanie przez państwa Chausson.
- Pożegnanie z państwem Chausson.

Zadanie 18. (0 – 1 p.)

Uzupełnij zdanie, wpisując nazwę typu wypowiedzeń, których przykłady podano w ramce.

Uważaj, Mikołaj!   Usiądź tam, na krześle, Mikołaj. I bądź grzeczny.

Nie podchodź za blisko do tej szafki !

Biorąc pod uwagę cel wypowiedzi, podane przykłady wypowiedzeń nazywamy zdaniami

.....

Zadanie 19. (0 – 2 p.)

Uzupełnij zdania odpowiednimi formami wybranymi z podanych w nawiasie.

- Proszę (pani/panią)....., czy mogę obejrzyć te porcelanowe figurki?
- Przepraszam, czy ja cię dobrze (rozumię/rozumiem).....?

Zadanie 20. (0 – 2 p.)

Uzasadnij pisownię „ó” lub „u”, przytaczając odpowiednią zasadę ortograficzną.

- A. spokój .....
- B. rozkazuje .....

Zadanie 21. (0 – 2 p.)

Wybierz z podanego zdania i wpisz do tabeli odpowiednie wyrazy.

Wtedy się rozplakałem, powiedziałem, że to niesprawiedliwe, że byłem ósmy z geografii, że nie chcę iść na herbatę do państwa Chausson, że nie mają dzieci, że będę się okropnie nudził.

rzeczownik w bierniku	
czasownik w 3. osobie liczby mnogiej czasu teraźniejszego	
czasownik w formie bezokolicznika	
przymiotnik	
przysłówek	
liczebnik	

Tekst do zadań od 22. do 25.

Był sobie pewnego razu imbryk do herbaty, dumny z porcelany, z której był zrobiony, dumny ze swej wysmukłej szyi i z dużego ucha. Miał on szyję z przodu, ucho z tyłu i o tym wciąż mówił; nie mówił zaś nigdy o swej pokrywce, która była stłuczona i sklejona, co było wielkim brakiem. [...] Stał na nakrytym stole, podniosła go w górę delikatna rączka, ale delikatna rączka okazała się niezręczna, imbryk upadł na ziemię, szyjka się stłukła, stłukło się ucho, o pokrywce nie ma co gadać.[...] Imbryk leżał zemdlny na podłodze, wrzątek wyciekał z niego. Spotkał go ciężki los.[...]

Nazwali mnie inwalidą, postawili w kącie, [...] stałem bez użytku w kącie, ale kiedy tak stałem, zaczęło się dla mnie lepsze życie. [...] Napełniono mnie ziemią, lecz do ziemi włożono cebulkę kwiatu, kto ją tam włożył, kto mi ją podarował, nie wiem, ale był to dla mnie dar, wynagrodzenie za chińskie listeczki i wrzątek, za stłuczone ucho i szyję. Cebulka leżała w ziemi, leżała we mnie, stała się moim sercem, moim żywym sercem, a przecież nigdy przedtem nie miałem takiego serca. Wstąpiło we mnie życie i siły; puls bił, cebulka wypuściła pędy; można było pęknąć od rozsadzających uczuć i myśli; wyrósł z niej kwiat, patrzałem na niego, dźwigałem go; patrząc na jego piękno, sam zapomniałem o sobie; to prawdziwe błogosławieństwo zapomnieć przez innych o sobie.[...] Byłem taki szczęśliwy, że jemu jest dobrze.

H.Ch. Andersen, *Baśnie*, przekł. S. Bylin, J. Iwaszkiewicz, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1985, s. 378-379

Zadanie 22. (0 – 1 p.)

Zaznacz poprawne zakończenie zdania.

Imbryk H. Ch. Andersena jest zaliczany do baśni, ponieważ jest utworem

- A. przedstawiającym tylko postaci realistyczne.
- B. poetyckim zawierającym wydarzenia rozgrywające się w nieokreślonym miejscu.
- C. pisanym prozą, w którym występują elementy prawdopodobne i fantastyczne.
- D. niewielkich rozmiarów i mającym smutne zakończenie.

Zadanie 23. (0 – 1 p.)

Co sprawiło, że imbryk w pewnym momencie poczuł się szczęśliwy? Dopasuj odpowiednie zakończenie zdania, zaznaczając odpowiedź A lub B.

Imbryk poczuł się szczęśliwy, ponieważ	A.	nareszcie mógł spokojnie stać w kącie.
	B.	zapomniał o sobie i cieszył się pięknem kwiatu.

Zadanie 24. (0 – 1 p.)

W zdaniu: *Miał on szyję z przodu, ucho z tyłu i o tym wciąż mówił* zastosowano

- A. epitet.
- B. uosobienie.
- C. porównanie.
- D. dźwiękonaśladownictwo.

Zadanie 25. (0 – 2 p.)

W podanym niżej zdaniu podkreśl jedną linią podmiot, zaś dwiema – orzeczenie. Następnie zapisz rozwiniętą wersję tego zdania, dodając do podmiotu dwa określenia zgodne z treścią zaznaczonego w tekście fragmentu.

Na stole stał imbryk.

.....

Zadanie 26. (0 – 9 p.)

Byłem gościem... W formie kartki z pamiętnika opowiedz o zapamiętanej przez Ciebie lub zmyślonej wizycie (np. o odwiedzinach u rodziny/znajomych lub o wizycie z okazji urodzin koleżanki/kolegi). Twoja praca powinna zająć co najmniej 20 linijek.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

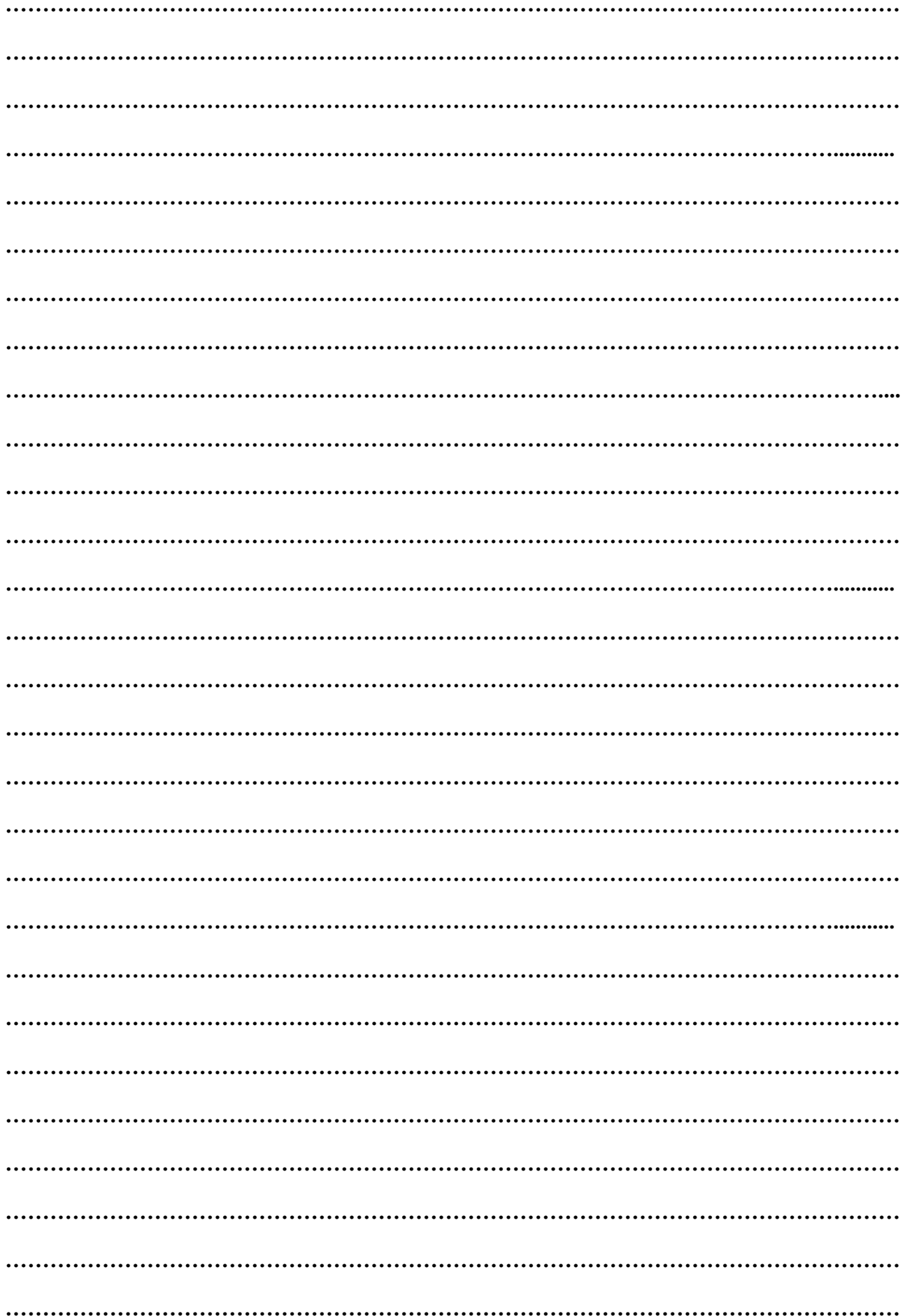
.....

.....

.....

Klucz punktowania zadań

Klucz do zadań otwartych zawiera **propozycje** odpowiedzi. Należy uwzględnić **każdą** prawidłową odpowiedź, nawet jeśli nie została zamieszczona w poniższym kluczu.

Nr zadania	Prawidłowa odpowiedź	Liczba punktów	Kryteria
1.	C. cywilizacja rzymska 3. chrześcijaństwo	0 – 2	Za dwie poprawne odpowiedzi – 2 p. Za jedną poprawną odpowiedź – 1 p.
2.	A. – 4, B. – 7, C. – 2, D. – 5, E. – 3, F. – 1.	0 – 3	Za poprawne zaznaczenie 6 odpowiedzi – 3 p. Za poprawne zaznaczenie przynajmniej 4 odpowiedzi – 2 p. Za poprawne zaznaczenie przynajmniej 2 odpowiedzi – 1 p.
3.	starsza epoka kamienia – paleolit : C., D., F. młodsza epoka kamienia – neolit : A., B., E.	0 – 2	Za poprawne zaznaczenie 6 odpowiedzi – 2 p. Za poprawne zaznaczenie przynajmniej 3 odpowiedzi – 1 p.
4.	B. pierwszym tysiącleciu p.n.e.	0 – 1	Za poprawne zaznaczenie odpowiedzi – 1 p.
5.	A. – F B. – F C. – P D. – F	0 – 2	Za cztery poprawne odpowiedzi – 2 p. Za przynajmniej dwie poprawne odpowiedzi – 1 p.
6.	województwo śląskie – A. województwo małopolskie – B. województwo mazowieckie – C.	0 – 3	Za poprawne zaznaczenie każdej odpowiedzi – 1 punkt.
7.	Przykładowe odpowiedzi: – nadawanie nazw ulicom, placom, – nadawanie imion szkołom, zakładom pracy, – budowanie pomników, umieszczanie tablic pamiątkowych – organizowanie wystaw, festynów, cyklicznych imprez, świąt miasta, wsi lub regionu, – spisywanie legend i podań związanych z „małą ojczyzną”, – kultywowanie i upowszechnianie lokalnych	0 – 2	Za poprawne podanie dwóch przykładów – 2 p. Za podanie jednego przykładu – 1 p. Proszę uwzględnić każdą merytorycznie poprawną odpowiedź dotyczącą upamiętnienia „małej ojczyzny”.

	zwyczajów...		
8.	C.	0 – 1	1 punkt za wskazanie prawidłowej odpowiedzi.
9.	A.	0 – 1	1 punkt za wskazanie prawidłowej odpowiedzi.
10.	np.: Wiersz opowiada o wizycie gościa, który poznaje dom i domowników.	0 – 2	1 punkt za prawidłowe określenie sytuacji przedstawionej w wierszu (wizyta, odwiedziny, prezentacja przez gospodarza – nadawcę wypowiedzi – domu i domowników gościowi. 1 punkt za nadanie wypowiedzi formy zdania złożonego (podrzędnie lub współrzędnie).
11.	epitety: <u>śmieszny</u> czajnik; <u>z gwizdkiem</u> czajnik; mruczenie <u>kota</u> ; kota <u>Salomona</u> ; pani <u>zamyślona</u> ; pani <u>z kwiatami</u> ; <u>ta</u> pani; <u>moja</u> żona. wyrazy dźwiękonaśladowcze: gwizdek, mruczenie	0 – 2	1 punkt za wypisanie 3 epitetów (możliwe połączenia: <i>mruczenie kota Salomona, ta pani zamyślona</i>). 1 punkt za wypisanie 2 wyrazów dźwiękonaśladowczych. Uwaga ! Jeżeli wśród poprawnych odpowiedzi znajdzie się jedna błędna, nie przyznajemy punktu, tj. – 0 punktów.
12.	W opisanym domu panuje nastrój: miły, pogodny, spokojny, pełen domowego ciepła	0 – 1	1 punkt za wypisanie trzech prawidłowych określeń nastroju.
13.	pan Blédurt – sąsiad. Alcest, Ananiasz, Gotfryd, Rufus, Euzebiusz, Kleofas – koledzy z klasy. Rosół – opiekun klasy Mikołajka.	0 – 1	1 punkt za podanie trzech prawidłowych odpowiedzi.
14.	B.	0 – 1	1 punkt za wskazanie prawidłowej odpowiedzi.
15.	D.	0 – 1	1 punkt za wskazanie prawidłowej odpowiedzi.
16.	realistyczne uzasadnienie: np. wydarzenia te mogły mieć miejsce w rzeczywistości	0 – 2	1 punkt za podkreślenie prawidłowego określenia. 1 punkt za uzasadnienie realizmu opisywanych wydarzeń.
17.	1. Kłótnia z mamą. 2. Przygotowania do wyjścia. 3. Obietnica pójścia do kina po skończonej wizycie. 4. Powitanie przez państwa Chausson. 5. Poczęstunek. 6. Strofowanie i pouczanie Mikołajka dotyczące zachowania	0 – 2	2 punkty za ułożenie w kolejności chronologicznej 10 punktów planu. 1 punkt za ułożenie w kolejności chronologicznej 9 – 8 punktów planu. 0 punktów za 7 i mniej punktów planu.

	<p>w domu gospodarzy.</p> <p>7. Rozmowa o książce przyniesionej przez chłopca.</p> <p>8. Pożegnanie z państwem Chausson.</p> <p>9. Wybuch radości Mikołajka – skakanie po siedzeniach samochodu.</p> <p>10. Złość taty i niespodziewana reakcja państwa Chausson.</p>		
18.	zdaniami rozkazującymi	0 – 1	1 punkt za prawidłowe określenie rodzaju wskazanych zdań.
19.	pani, rozumiem	0 – 2	1 punkt za wskazanie poprawnej formy rzeczownika. 1 punkt za wskazanie poprawnej formy czasownika.
20.	spokój – wymiana „ó:o” w wyrazach pokrewnych lub w innych formach wyrazu, rozkazuje – pisownia „u” w zakończeniach czasowników czasu teraźniejszego.	0 – 2	1 punkt za wskazanie reguły ortograficznej dotyczącej pisowni „ó” wymiennego. 1 punkt za wskazanie reguły ortograficznej dotyczącej pisowni „u” w formach czasu teraźniejszego (dopuszczalne przywołanie obiegowego sformułowania „-uje się nie kreskuje”).
21.	rzeczownik w bierniku – herbatę czasownik w 3. osobie liczby mnogiej czasu teraźniejszego – (nie) mają czasownik w formie bezokolicznika – iść liczebnik – ósmy przymiotnik – niesprawiedliwe przysłówek – okropnie	0 – 2	2 punkty za 6 prawidłowych wskazań. 1 punkt za 5 – 4 prawidłowe wskazania. 0 punktów za 3 i mniej prawidłowych wskazań.
22.	C.	0 – 1	1 punkt za wskazanie prawidłowej odpowiedzi.
23.	B.	0 – 1	1 punkt za dokonanie prawidłowego dopasowania.
24.	B.	0 – 1	1 punkt za wskazanie prawidłowej odpowiedzi.
25.	podmiot – imbryk, orzeczenie – stał np. Na stole stał <i>porcelanowy</i> imbryk z <i>wysmukłą szyją</i> , <i>dużym uchem</i> i <i>posklejaną pokrywką</i> .	0 – 2	1 punkt za wskazanie podmiotu i orzeczenia. 1 punkt za rozbudowanie grupy podmiotu zgodnie z treścią baśni (2 określenia).
26.	Kartka z pamiętnika zawierająca spójną relację z wizyty, z zachowaniem wyznaczników gatunkowych pamiętnika,	0 – 9	I Realizacja tematu: 1. Przedstawienie faktów dotyczących przebiegu wizyty w narracji pierwszoosobowej (uczestnika wydarzeń) – 1 punkt.

<p>poprawna pod względem językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym.</p>		<p>2. Informacje o miejscu, czasie, charakterze wydarzenia i uczestnikach – 1 punkt.</p> <p>3. Wzbogacenie relacji o elementy dodatkowe, (np. opis emocji i przeżyć związanych z wizytą, ujawnienie osobistego stosunku do innych uczestników wydarzeń...) – 1 punkt.</p> <p>II Forma wypowiedzi:</p> <p>1. Obecność istotnych cech pamiętnika / dziennika – 1 punkt:</p> <p>a. datowanie zapisków (wszelkie określenia czasu pisania kartki z pamiętnika, np. data dzienna, nazwa dnia tygodnia, określenia typu: dziś wieczorem),</p> <p>b. opowiadanie o wydarzeniach z pewnego dystansu czasowego (stosowanie czasu przeszłego).</p> <p>III Kompozycja: logiczne uporządkowanie wypowiedzi, spójność – 1 punkt.</p> <p>IV Język:</p> <p>1. Barwność stylu, bogate słownictwo (dopuszczalne elementy stylu potocznego w sformułowaniach służących wyrażaniu emocji, np. super, fajnie) – 1 punkt.</p> <p>2. Przestrzeganie poprawności językowej (dopuszczalne dwa błędy) – 1 punkt.</p> <p>V Ortografia i interpunkcja:</p> <p>1. Przestrzeganie poprawności ortograficznej (dopuszczalne dwa błędy) – 1 punkt.</p> <p>2. Przestrzeganie poprawności interpunkcyjnej (dopuszczalne trzy błędy) – 1 punkt.</p>
---	--	---